

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/152/2004

PRZEMYCANIE LUDZI DO POLSKI

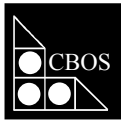
KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
13 października 2003 roku

PRZEMYCANIE LUDZI DO POLSKI

- ❑ Trzy piąte badanych (60%) uważa, że przemykanie ludzi do Polski stanowi bardzo poważny problem.
- ❑ W opinii zdecydowanej większości respondentów (71%) w ciągu ostatnich kilku lat wzrosła liczba ludzi przemyconych do naszego kraju.
- ❑ Trzy czwarte Polaków (75%) jest zdania, że zorganizowane grupy przestępcze pomagają tym, którzy nielegalnie przekraczają granice Polski.
- ❑ Ponad dwie trzecie badanych (68%) uważa, że osoby, które nielegalnie przekraczają granicę naszego kraju, traktują Polskę jako kraj tranzytowy w drodze na Zachód. Opinie w tej kwestii różnicuje poziom wykształcenia i wysokość dochodów. Respondenci o niższej pozycji społeczno-zawodowej, a szczególnie robotnicy niewykwalifikowani, częściej niż inni wskazują na Polskę jako kraj docelowy nielegalnych imigrantów. Być może dlatego, że postrzegają ich jako konkurentów na rynku pracy oraz częściej niż pozostałe grupy mają z nimi kontakt w swoim miejscu pracy.
- ❑ Prawie połowa społeczeństwa (48%) sądzi, że w związku z przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej zwiększy się liczba ludzi przemyconych do Polski.

Przemykanie ludzi to nielegalne przewożenie przez granicę państwa osób niemających zezwolenia na wjazd do danego kraju, a tym bardziej - prawa pobytu ani prawa do pracy. Organizacją wjazdu nielegalnych imigrantów często zajmują się osoby należące do grup przestępczych.

Przemykanie ludzi do naszego kraju stanowi bardzo poważny problem. Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej mamy obecnie prawie 1200 km granicy z państwami spoza UE, co jeszcze podnosi rangę tego problemu. Według dostępnych źródeł¹, im bliższe było członkostwo Polski w Unii, tym więcej podejmowano prób takiego przemytu. W ubiegłym roku wzrosła (z 220 do 300) liczba zatrzymań zorganizowanych grup imigrantów. Deportowano z Polski 6 tys. ludzi, którzy nielegalnie przekroczyli granicę (o ok. 1,5 tys. więcej niż rok wcześniej). Straż Graniczna ujęła też 250 osób (o 50 więcej niż w 2002 roku), które organizowały przemyt albo pomagały w tym procederze. Dane te pozwalają jedynie domyślać się, że przemykanie ludzi do Polski jest dość rozpowszechnione. Oczywiście niecała nielegalna imigracja związana jest z takim procederem.

W jednym z ostatnich sondaży² zapytaliśmy respondentów o kwestie związane z przemykaniem ludzi. Naszym celem było poznanie opinii badanych na temat skali tego zjawiska i jego charakteru, rangi problemu, a także przewidywań dotyczących przemykania ludzi do Polski w związku z przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej oraz oceny działania władz i obowiązującego prawa.

---

¹ „Newsweek” 2004, nr 5.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (171) zrealizowano w dniach 6-9 sierpnia 2004 roku na liczącej 922 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków. Badanie przeprowadzono na zlecenie Uniwersytetu w Melbourne, Australia, pod kierunkiem prof. Leslie Holmesa.

POSTRZEGANIE CHARAKTERU I SKALI ZJAWISKA

Zdecydowana większość respondentów (71%) zgadza się ze stwierdzeniem, że w ostatnich latach rośnie liczba ludzi przemycających do Polski, w tym niemal jedna trzecia (31%) wyraża tę opinię w sposób zdecydowany. Jedyne co dziesiąty ankietowany (10%) nie podziela tego poglądu.

Trzy czwarte Polaków (75%) jest zdania, iż zorganizowane grupy przestępcze pomagają tym, którzy nielegalnie przekraczają granice naszego kraju. Tylko nieliczni (6%) nie zgadzają się z tą opinią.

Prawie trzy czwarte badanych (72%) uważa, że skorumpowani urzędnicy pomagają grupom przestępczym przemycającym ludzi do Polski. Zaledwie 4% respondentów jest odmiennego zdania.

Tabela 1

Jak się Panu(i) wydaje, czy prawdziwe są następujące stwierdzenia?	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Nie*	Trudno powiedzieć
	w procentach			
W ostatnich latach, od 1995 roku, rośnie liczba ludzi przemycających do Polski	31	40	10	18
Większość ludzi przyjeżdżających do Polski nielegalnie korzysta z pomocy zorganizowanych grup przestępczych	36	39	6	20
Zorganizowane grupy przestępcze przemycające ludzi do Polski korzystają z pomocy skorumpowanych urzędników	35	37	4	24

* Połączono odpowiedzi „zdecydowanie nie” i „raczej nie”

Oceny dotyczące skali tego zjawiska związane są z postrzeganiem zaangażowania w ten proceder grup przestępczych oraz przekupnych urzędników. Osoby, które dostrzegają, że zdecydowanie rośnie liczba ludzi przemycających do Polski, najczęściej też uważają, iż udział w tym mają zarówno zorganizowane grupy przestępcze, jak i skorumpowani urzędnicy (odpowiednio 80% i 62% wskazań).

Należy również zaznaczyć, że grupa osób zaprzeczających wzrostowi przemytu, a jednocześnie uważających, że grupy przestępcze i urzędnicy są zaangażowani w ten proceder, jest także dość liczna. Można to tłumaczyć ogólnym poczuciem wzrostu

przestępczości zorganizowanej, jak i przekonaniem o powszechnym skorumpowaniu urzędników³.

Tabela 2

Jak się Panu(i) wydaje, czy w ostatnich latach, od 1995 roku, rośnie liczba ludzi przemycanych do Polski?	Jak się Panu(i) wydaje, czy większość ludzi przyjeżdżających do Polski nielegalnie korzysta z pomocy zorganizowanych grup przestępczych?		
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Nie*
	w procentach		
Zdecydowanie tak	80	17	3
Raczej tak	26	69	6
Nie	16	57	27
Trudno powiedzieć	28	68	5

* Łącznie „zdecydowanie nie” i „raczej nie”

Tabela 3

Jak się Panu(i) wydaje, czy w ostatnich latach, od 1995 roku, rośnie liczba ludzi przemycanych do Polski?	Jak się Panu(i) wydaje, czy zorganizowane grupy przestępcze przemycające ludzi do Polski korzystają z pomocy skorumpowanych urzędników?		
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Nie*
	w procentach		
Zdecydowanie tak	62	24	2
Raczej tak	28	69	3
Nie	30	46	22
Trudno powiedzieć	38	60	2

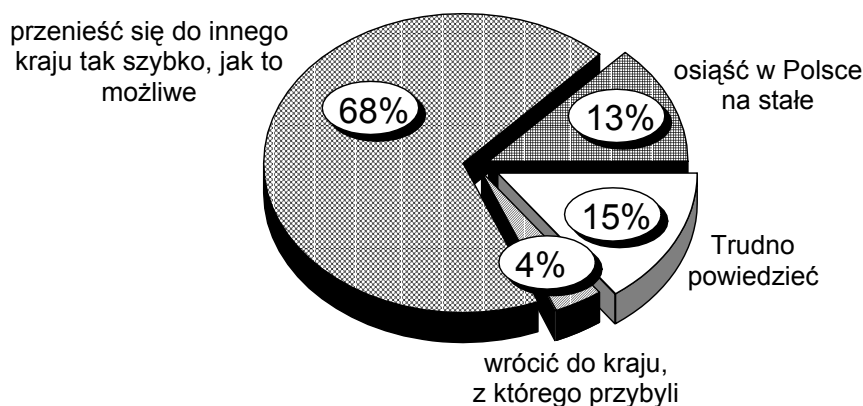
* Łącznie odpowiedzi „zdecydowanie nie” i „raczej nie”

Ponad dwie trzecie badanych (68%) uważa, że osoby, które nielegalnie przekraczają granicę Polski, nie planują osiedzić u nas na stałe, lecz możliwie szybko przenieść się do innego kraju. Tylko 13% respondentów sądzi, że to właśnie Polska jest ich krajem docelowym.

---

³ W badaniu przeprowadzonym przez CBOS w maju 2004 roku 95% ankietowanych uznało, że korupcja jest dużym problemem, a przekonanie o skorumpowaniu urzędników – zarówno wyższych, jak i działających we władzach lokalnych - wyraźnie się pogłębiło w stosunku do lat poprzednich. Zob. komunikat CBOS „Postrzeganie korupcji w Polsce”, czerwiec 2004.

RYS. 1. JAK PAN (I) SĄDZI, CZY WIĘKSZOŚĆ LUDZI PRZEMYCANYCH DO POLSKI ZAMIERZA:

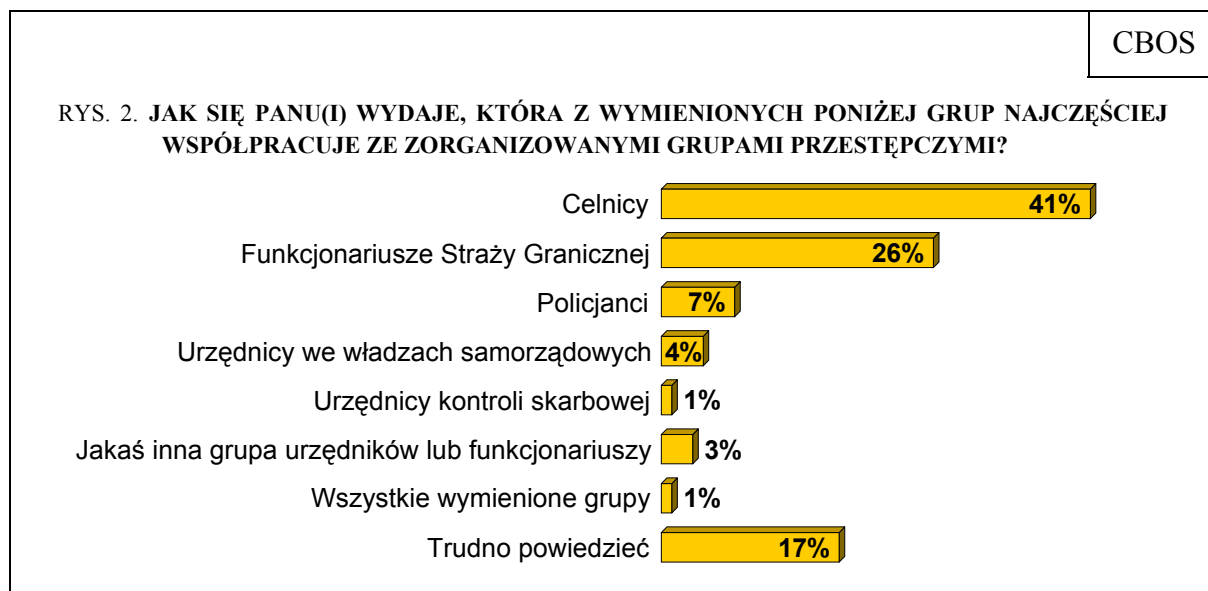
Zauważalna jest zależność między poziomem wykształcenia badanych oraz wysokością ich dochodów a poglądami w tej kwestii.

Polskę jako kraj docelowy uchodźców zdecydowanie częściej wskazywały osoby z wykształceniem podstawowym oraz respondenci o najniższych miesięcznych dochodach *per capita* (do 300 zł), a spośród grup społeczno-zawodowych robotnicy niewykwalifikowani oraz rolnicy.

O tym, że ludzie przemycani do Polski zamierzają możliwie szybko przenieść się do innego kraju, relatywnie częściej przekonani są respondenci z wykształceniem średnim i wyższym oraz badani mający najwyższe dochody, a spośród grup społeczno-zawodowych kadra kierownicza i inteligencja, pracownicy umysłowi niższego szczebla, osoby pracujące w instytucjach publicznych oraz spółkach o własności prywatnej i państwowej.

Można przypuszczać, że badani o niższym wykształceniu i statusie majątkowym częściej wskazują na Polskę jako kraj docelowy imigrantów, ponieważ postrzegają ich jako konkurentów na rynku pracy ze względu na ich niewygórowane oczekiwania finansowe. Natomiast badani o wyższym statusie materialno-społecznym nie czują zagrożenia ze strony nielegalnych przybyszów, dlatego częściej sądzą, że Polska jest dla nich jedynie krajem tranzytowym w drodze na Zachód.

Jako współpracujących ze zorganizowanymi grupami przestępczymi respondenci zdecydowanie najczęściej wskazywali celników (41%) oraz funkcjonariuszy Straży Granicznej (26%), a więc tych, którzy ze względu na miejsce pracy mogą być kojarzeni z przemytem częściej niż pozostałe wymienione w pytaniu grupy.

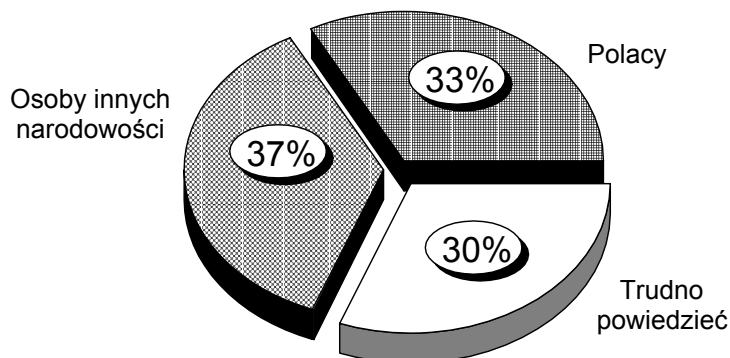

Znaczna liczba badanych (17%) nie miała wyrobionego zdania w tej kwestii. Jest to poniekąd zrozumiałe, ponieważ przemykanie ludzi jest wciąż rzadko udaremniane, jeszcze rzadziej opinia publiczna poznaje prawdę o sprawcach oraz osobach uwikłanych w ten proceder.

Respondentów zapytaliśmy również, czy ich zdaniem większość członków zorganizowanych grup przestępczych to Polacy czy też osoby innych narodowości. Opinie na ten temat są podzielone. Ponad jedna trzecia ankietowanych (37%) sądzi, że są to osoby innych narodowości, 33% uważa, że to Polacy, a niemal tyle samo (30%) nie ma zdania w tej kwestii.

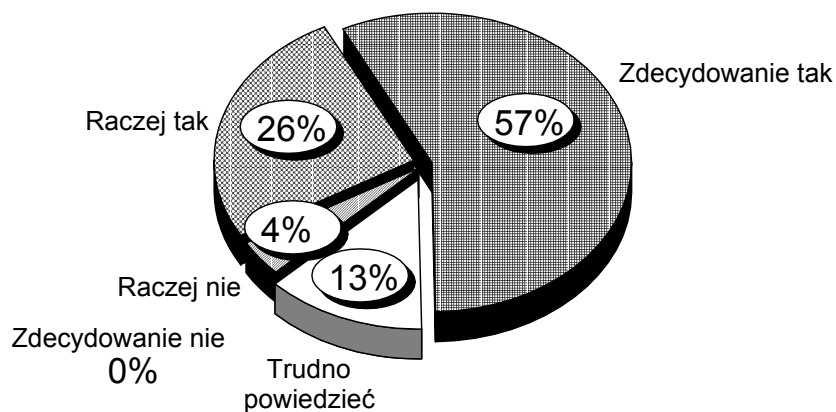
RYS. 3. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY WIĘKSZOŚĆ CZŁONKÓW ZORGANIZOWANYCH GRUP PRZESTĘPCZYCH PRZEMYCAJĄCYCH LUDZI DO POLSKI TO POLACY CZY OSOBY INNYCH NARODOWOŚCI?

Zadając pytanie dotyczące wartościowania badanego zjawiska chcieliśmy się dowiedzieć, czy - w opinii ankietowanych - imigrant traci jakieś prawa, np. takie, jak prawo do ochrony zdrowia, prawo do obywatelstwa czy prawo do pracy.

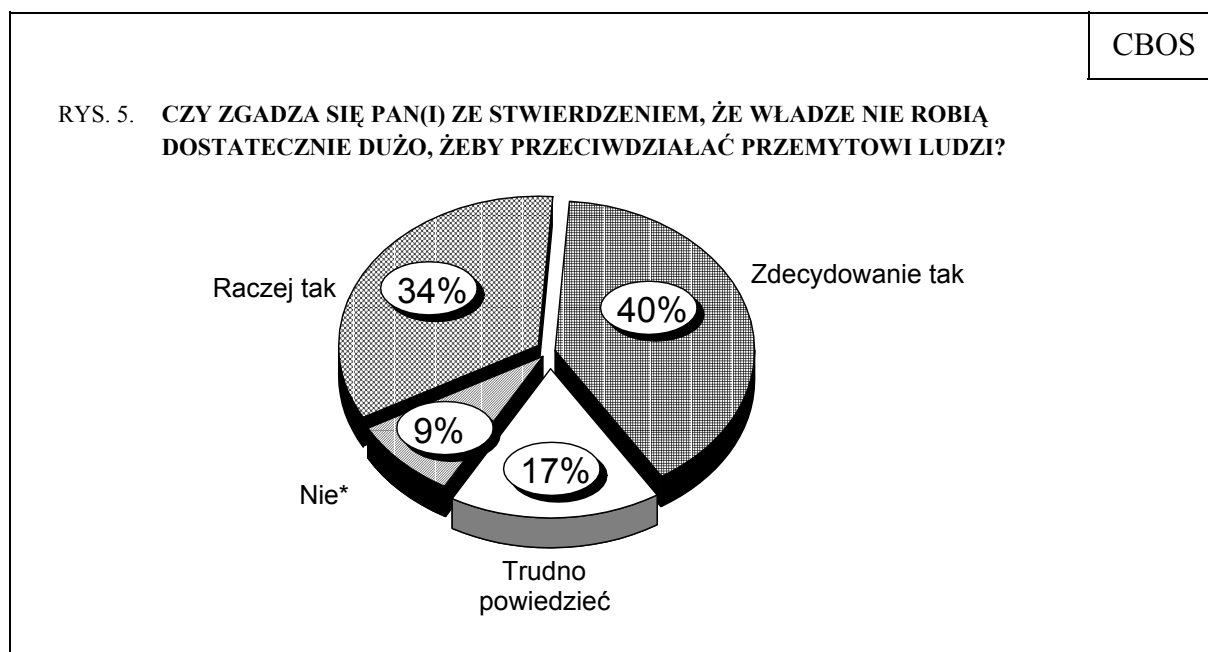
Wyrażna większość badanych (83%) zgadza się ze stwierdzeniem, że przemykanie ludzi narusza prawa człowieka, w tym ponad połowa (57%) zdecydowanie podziela tę opinię. Nikt w sposób stanowczy nie zaprzeczył temu stwierdzeniu. Jedynie 4% respondentów raczej się z nim nie zgadza.

RYS. 4. CZY ZGADZA SIĘ PAN(I) ZE STWIERDZENIEM, ŻE PRZEMYT LUDZI NARUSZA PRAWA CZŁOWIEKA?

WALKA Z PRZEMYCANIEM LUDZI

Niemal trzy czwarte respondentów (74%) uważa, że władze niewiele robią, aby przeciwdziałać przemycaaniu ludzi. Działania władz w tej sprawie dostrzega jedynie co jedenasty ankietowany (9%).

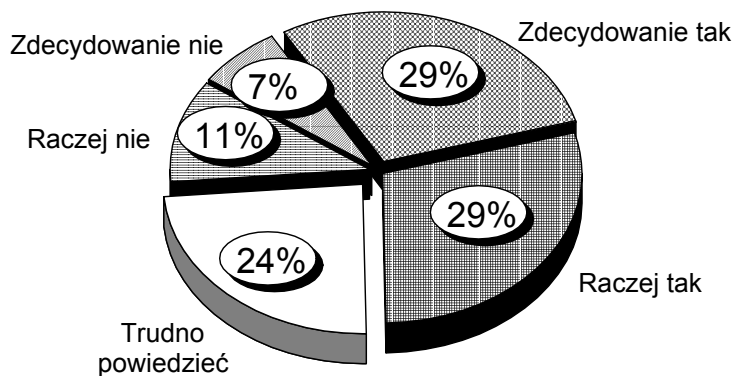

* Łącznie „zdecydowanie nie” i „raczej nie”

Ponad połowa badanych (58%) uważa, że nielegalni imigranci, którzy przybyli do Polski, powinni mieć możliwość starania się o pozwolenie na pobyt, jeżeli pomogą odnaleźć osoby, które ich przemyciły. Według tej grupy badanych prawdopodobnie zmiana prawa ułatwiłaby docieranie do tych, którzy zajmują się organizowaniem przemytu ludzi dla zysku, dzięki czemu zarówno przemytnicy, jak i urzędnicy, celnicy oraz funkcjonariusze Straży Granicznej przestaliby się czuć bezkarni.

O tym, że prawo nie powinno być w ten sposób modyfikowane, przekonanych jest 18% ankietowanych, a jedna czwarta (24%) nie potrafi zająć stanowiska w tej sprawie.

RYS. 6. CZY PRAWO POWINNO ZMIENIĆ SIĘ TAK, ABY OSOBY, KTÓRE WJECHAŁY DO POLSKI NIELEGALNIE, MOGLY UBIEGAĆ SIĘ O POZWOLENIE NA POBYT, JEŻELI POMOGA ODNALEŹĆ PRZESTĘPCÓW PRZEMYCAJĄCYCH LUDZI LUB SKORUMPOWANYCH URZĘDNIKÓW I FUNKCJONARIUSZY, KTÓRZY Z NIMI WSPÓŁPRACUJĄ?

Istnieje zależność między poglądem na ten temat a poziomem wykształcenia, wysokością dochodów oraz miejscem zamieszkania. Badani z wyższym wykształceniem, najlepiej uposażeni oraz mieszkający w miastach powyżej 501 tys. ludności zdecydowanie częściej sądzą, że w tym zakresie prawo nie powinno być zmieniane. Być może dostrzegają nie tylko doraźne korzyści, lecz także długofalowe skutki takiej zmiany prawa, tj. poczucie bezkarności nielegalnych imigrantów, a tym samym w rezultacie zwiększenie ich liczby na terenie naszego kraju. Osoby o wyższym statusie wierzą, że dobre ustawodawstwo powinno być skutecznym sposobem rozwiązywania problemów społecznych.

Konieczność zmiany prawa w omawianym zakresie dostrzegają głównie osoby, które zauważyły, że w ostatnich latach mamy do czynienia ze wzrostem liczby ludzi przemycających do Polski.

Tabela 4

Jak się Panu(i) wydaje, czy w ostatnich latach, od 1995 roku, rośnie liczba ludzi przemycających do Polski?	Czy prawo powinno zmienić się tak, aby osoby, które wjechały do Polski nielegalnie, mogły ubiegać się o pozwolenie na pobyt, jeżeli pomogą odnaleźć przestępców przemycających ludzi lub skorumpowanych urzędników i funkcjonariuszy, którzy z nimi współpracują?	
	Tak*	Nie**
	w procentach	
Zdecydowanie tak	81	19
Raczej tak	75	25
Nie**	68	32
Trudno powiedzieć	75	25

* Łącznie „zdecydowanie tak” i „raczej tak”

** Łącznie „zdecydowanie nie” i „raczej nie”

Warto również zauważyć, że osoby, które sądzą, iż nielegalni imigranci uzyskują pomoc od grup przestępczych, częściej opowiadają się za zmianą prawa, tak aby możliwe było zidentyfikowanie przemytników.

Tabela 5

Jak się Panu(i) wydaje, czy większość ludzi przyjeżdżających do Polski nielegalnie korzysta z pomocy zorganizowanych grup przestępczych?	Czy prawo powinno zmienić się, tak aby osoby, które wjechały do Polski nielegalnie, mogły ubiegać się o pozwolenie na pobyt, jeżeli pomogą odnaleźć przestępców przemycających ludzi lub skorumpowanych urzędników i funkcjonariuszy, którzy z nimi współpracują?	
	Tak*	Nie**
	w procentach	
Zdecydowanie tak	77	23
Raczej tak	78	22
Nie**	70	30
Trudno powiedzieć	72	28

* Łącznie „zdecydowanie tak” i „raczej tak”

** Łącznie „zdecydowanie nie” i „raczej nie”

Tabela 6

Jak się Panu(i) wydaje, czy zorganizowane grupy przestępcze przemycające ludzi do Polski korzystają z pomocy skorumpowanych urzędników?	Czy prawo powinno zmienić się tak, aby osoby, które wjechały do Polski nielegalnie, mogły ubiegać się o pozwolenie na pobyt, jeżeli pomogą odnaleźć przestępców przemycających ludzi lub skorumpowanych urzędników i funkcjonariuszy, którzy z nimi współpracują?	
	Tak*	Nie**
	w procentach	
Zdecydowanie tak	74	26
Raczej tak	80	20
Nie**	68	32
Trudno powiedzieć	73	27

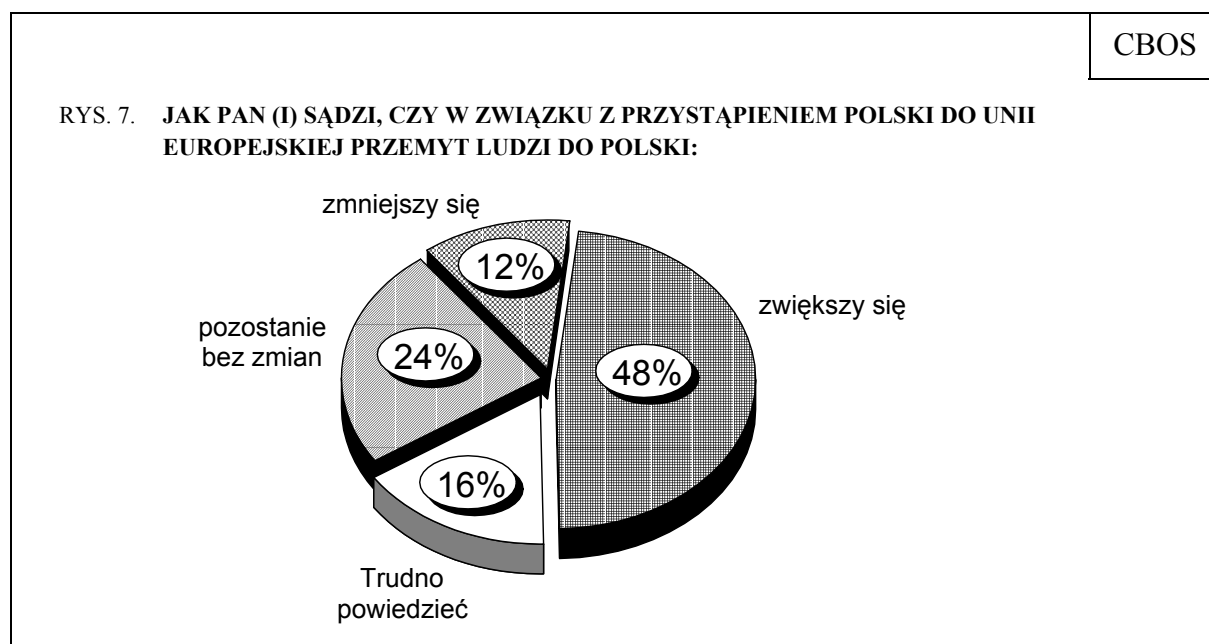
* Łącznie „zdecydowanie tak” i „raczej tak”

** Łącznie „zdecydowanie nie” i „raczej nie”

Większość osób uważających, że grupy przestępcze korzystają z pomocy skorumpowanych urzędników (74%), twierdzi, iż umożliwienie uzyskania karty pobytu w zamian za pomoc w ich zdemaskowaniu ułatwiłoby władzom walkę z przemytem. Ci, którzy nie dostrzegają współpracy grup przestępczych i skorumpowanych urzędników, częściej niż pozostali nie widzą potrzeby zmiany prawa w tym zakresie.

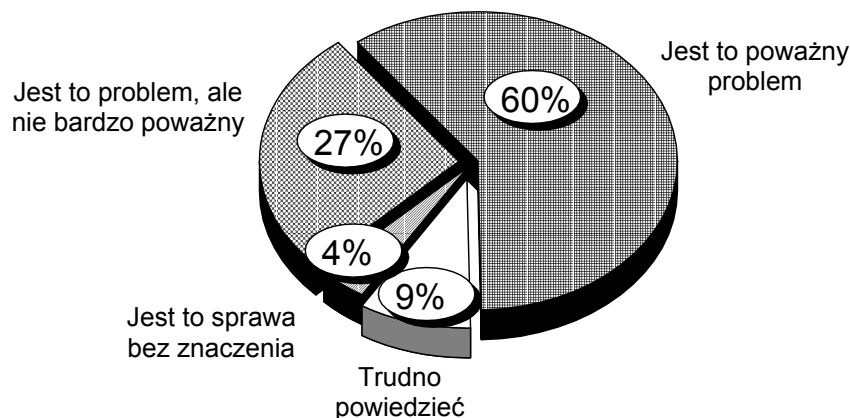
PROBLEM PRZEMYCANIA LUDZI PO PRZYSTĄPIENIU POLSKI DO UE

Prawie połowa Polaków (48%) sądzi, że w związku z przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej zwiększy się liczba ludzi przemycanych do Polski, co ósmy (12%) uważa, że się zmniejszy, a prawie jedna czwarta (24%) jest zdania, że w tym względzie nic się nie zmieni.

Większość badanych (60%) uważa, że przemykanie ludzi do naszego kraju to problem bardzo poważny. Ponad jedna czwarta (27%) respondentów sądzi, że jest to problem, ale nie bardzo istotny. Jedynie 4% twierdzi, że jest to sprawa bez znaczenia.

RYS. 8. JAK PAN (I) SĄDZI, CZY PRZEMYT LUDZI DO POLSKI TO POWAŻNY PROBLEM CZY TEŻ NIE?

Globalizacja i „kurczenie się” świata do rozmiarów globalnej wioski to dla Polaków zjawiska nowe – przed dwudziestu laty nikomu nie śniło się, że możliwe będzie podróżowanie z Warszawy do Paryża czy Londynu bez paszportu. Świat demokracji, którego częścią się staliśmy, cechuje się wolnością jednostki, w tym między innymi swobodą poruszania się oraz wolnością wyboru miejsca zamieszkania. Problemem jednak pozostaje to, że zmiany miejsca pobytu dokonuje się niekiedy wbrew prawu, z czego dochody czerpią zorganizowane grupy przestępcze.

Paradoksalnie jednak fakt, że Polacy postrzegają przemykanie ludzi jako poważny problem, może być dobrą wiadomością. Skoro bowiem uważamy, że coraz więcej cudzoziemców woli przyjechać do naszego kraju (choćby nielegalnie) niż pozostać w swoim, to uznajemy, że ogólny poziom życia w Polsce się podnosi. Zatem, wbrew tradycyjnemu narodowemu pesymizmowi, dostrzegamy sukces przemian ustrojowych ostatnich piętnastu lat.

Opracowała
Agata PIETRZYK

ANEKS

Tabela 1. Jak Pan(i) sądzi, czy większość ludzi przemyconych do Polski zamierza: 1 - osiąść w Polsce na stałe; 2 - przenieść się do innego kraju tak szybko, jak to możliwe; 3 - wrócić do kraju, z którego przybyli

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	68	4	15	922
Płeć					
Mężczyźni	12	77	2	9	438
Kobiety	14	60	5	21	484
Wiek					
18-24 lat	29	57	4	10	140
25-34	15	73	4	7	163
35-44	9	77	3	11	146
45-54	8	79	3	9	184
55-64	10	71	5	14	117
65 lat i więcej	9	49	4	38	172
Miejsce zamieszkania					
Wieś	15	60	5	20	342
Miasto do 20 tys.	11	71	5	13	119
20-100 tys.	15	72	3	11	183
101-500 tys.	10	73	3	14	170
501 tys.i więcej mieszk.	11	74	4	11	109
Wykształcenie					
Podstawowe	19	48	5	27	269
Zasadnicze zawodowe	16	69	5	10	234
Średnie	7	79	3	11	319
Wyższe	9	83	0	8	99
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	8	82	0	10	68
Prac.umysł.niż.szczebla	6	86	1	7	95
Pracownicy fiz.- umysł.	16	71	6	6	77
Robotnicy wykwalifikowani	13	76	2	9	64
Robotnicy niewykwalifik.	21	66	0	13	34
Rolnicy	22	65	2	11	49
Pracujący na własny rach.	10	74	0	16	30
Bierni zawodowo					
Renciści	18	54	6	22	95
Emeryci	8	57	4	31	174
Uczniowie i studenci	22	66	4	7	74
Bezrobotni	15	64	8	12	108
Gospodynie domowe i inni	9	72	6	13	54
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	4	88	0	8	138
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	10	82	0	9	62
sekt. pryw. poza rolnict.	18	69	3	9	166
prywatnym gosp. rolnym	20	64	2	14	49
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	14	66	6	14	147
301-500	12	68	4	15	156
501-900	12	69	3	15	198
901-1200	12	74	4	10	93
Powyżej 1200 zł	7	86	0	7	66
Ocena własnych war. mater.					
Złe	14	65	3	18	288
Średnie	13	66	4	17	413
Dobre	12	76	4	8	219
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	21	54	2	24	72
Raz w tygodniu	13	66	4	17	448
1-2 razy w miesiącu	13	75	4	9	138
Kilka razy w roku	14	71	2	13	176
W ogóle nie uczestniczy	10	70	7	13	88
Poglądy polityczne					
Lewica	9	78	2	11	139
Centrum	15	69	6	10	290
Prawica	12	77	4	8	260
Trudno powiedzieć	15	50	3	32	232

Tabela 2. Czy zgadza się Pan(i), że prawo powinno zmienić się tak, aby osoby, które wjechały do Polski nielegalnie, mogły ubiegać się o pozwolenie na pobyt, jeżeli pomogą odnaleźć przestępców przemycających ludzi lub skorumpowanych urzędników i unkcjonariuszy, którzy z nimi współpracują?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	29	29	11	7	24	922
Płeć						
Mężczyźni	32	29	12	8	19	438
Kobiety	26	29	11	5	29	484
Wiek						
18-24 lat	32	35	14	6	13	140
25-34	31	33	7	8	21	163
35-44	26	39	9	10	15	146
45-54	30	26	15	5	25	184
55-64	39	24	13	5	18	117
65 lat i więcej	19	18	9	6	48	172
Miejsce zamieszkania						
Wieś	26	33	9	5	27	342
Miasto do 20 tys.	32	29	10	5	24	119
20-100 tys.	24	32	13	7	23	183
101-500 tys.	32	23	9	10	25	170
501 tys.i więcej mieszk.	35	21	22	6	17	109
Wykształcenie						
Podstawowe	22	24	9	6	38	269
Zasadnicze zawodowe	26	35	10	6	24	234
Średnie	37	29	11	6	17	319
Wyższe	28	26	20	11	15	99
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	28	22	21	17	11	68
Prac.umysł.niż.szczębła	34	24	15	10	17	95
Pracownicy fiz.- umysł.	28	40	10	1	19	77
Robotnicy wykwalifikowani	28	26	6	7	32	64
Robotnicy niewykwalifik.	30	41	9	0	21	34
Rolnicy	33	28	20	3	16	49
Pracujący na własny rach.	41	36	8	5	10	30
Bierni zawodowo						
Renciści	23	24	13	4	37	95
Emeryci	26	19	9	6	40	174
Uczniowie i studenci	33	36	16	5	11	74
Bezrobotni	27	33	7	11	21	108
Gospodynie domowe i inni	28	46	2	3	22	54
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	34	29	11	11	15	138
spółce właścicieli	31	27	13	5	24	62
prywatnych i państwa	28	32	14	7	19	166
sekt. pryw. poza rolnict.	33	28	19	3	18	49
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	29	33	10	7	21	147
301-500	32	30	12	4	22	156
501-900	33	32	9	3	24	198
901-1200	27	23	17	8	24	93
Powyżej 1200 zł	36	18	21	12	13	66
Ocena własnych war. mater.						
Złe	32	24	11	6	27	288
Średnie	26	30	10	7	26	413
Dobre	30	33	14	6	17	219
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	28	27	11	8	27	72
Raz w tygodniu	25	31	12	5	27	448
1-2 razy w miesiącu	26	31	12	2	28	138
Kilka razy w roku	39	26	12	9	14	176
W ogóle nie uczestniczy	34	23	5	15	22	88
Poglądy polityczne						
Lewica	34	27	14	9	16	139
Centrum	35	34	10	6	15	290
Prawica	30	26	16	8	20	260
Trudno powiedzieć	17	27	6	4	46	232